

skušnje, samo gluhomem ne more je poznati. Tedaj vidimo, da zapira pomanjkanje sluha duši človeški pot, po kateri zajema toliko omikajočih čutenj. Surovost, neusmiljenost, samoljubnost, navadne lastnosti značaja neomikane gluhonema, imajo navadno v tem svoj izvir.

§. 9. V posestvu družih čutov, sprejme gluhomem človek iste predočbe, kakor polnočutni. Izguba sluha je prav za prav vzrok, da se drugi čuti pri gluhomem nadnavadno izobrazijo. Kakor izobrazuje slepec zaradi pomanjkanja očesa tem bolj sluh in tip, tako vadi gluhomem posebno delavnost očesa. Od tega pride, da gluhomem marsikaj vidi, kar polnočutnemu uide, in vse, kar v oči šine: barvo, podobo, raztegnjenost, prostorne razmere, djanja in stan, izraz obraza — s prečudno natanjnostjo, živostjo in gotovostjo razume, obdrži in ponovi. To ni, da ima boljše oko od nas, temoč edino vsled večje očesne vaje zastran izgube slišal. V pisanji in risanji so gluhonemi skoz in skoz ročni; podobe jih posebno veselé, in s pomočjó podob jih prav lahko podučujemo; tudi hitrosti, kojo zadobé v branji z ustnic, smemo tukaj omeniti. (Dal. prih.)

Politične stvari.

Vladni predlog o Galiciji.

Največa nesreča v Avstriji je ta, da se je pozabilo, kako je sčasoma postala Avstrija, in da zdaj kopica nemških, zlasti nemško-pemskih širokoustnikov misli, da, kakor je pred letom 1848. absolutizem iz Dunaja vladal vse dežele (provincije) avstrijske, zdaj ima cislajtanski centralizem vladati vse dežele.

To je velika zmeta, to je ona velika krivica, ktera zatajuje zgodovino avstrijskih dežel, pragmatično sankcijo, diplomu oktobersko. In ker judom na Dunaji in Nemcem na Pemske in Štajarskem se še Schmerlingov patent napačen zdi zato, ker deželnim zborom daje pravico, poslance voliti v državni zbor, zato dela ona klika na to, da bi se vpeljale direktne volitve, to je, da bi se deželnim zborom vzela pravica volitve poslancev, in da bi državni zbor bil skupščina, ki ne pozná deželnih zastopnikov, ampak vidi le poslance, ki zastopajo sami sebe.

Da pa se ne zatajuje še dalje zgodovina avstrijskih dežel, pragmatična sankcija in nepreklicljiva oktoberska diploma, treba je, da zdaj — in že bode kmalu bila ura dvanajst! — vsi poslanci poštenega avstrijskega srca direktnim volitvam nasproti odločno zahtevajo avtonomijo (samoupravo) dežel, to je, da se z adreso obrnejo do Njegovega Veličanstva in opiraje se na zgodovino avstrijsko ga prosijo, da z deželnimi zbori poravná, kar so zgrešili državni zbori vseh let, ki so dosti očitno pokazali, da ne morejo prinesti mirú in sprave med mnogonarodne dele države naše. Dogodbe od leta 1848. do danes pričajo to! Rekli smo, da ne morejo prinesti mirú in sprave, kajti avstrijske dežele in narodi so različni, imajo lastne navade in potrebe, se ne dajo po enem kopitu vladati, in celó po tistem kopitu ne, ki ga oni rod zapovedovati hoče, ki „Mesija še dandanes pričakuje“.

Kako da po vsem tem Galicija pride do izjeme od vseh družih dežel, to je zastavica, ki je nihče uganiti ne more, ki pozná zgodovino, kako je Galicija prišla k Avstriji. Ali je bilo prav ali ne, da so Poljsko kraljestvo razdelili na 3 kose, in je Rus vzel en kos, Prus en kos in Avstrija en kos, v to se ne spuščamo s pričujočim prevdarjanjem. S silo orožja je prišla Ga-

licija k Avstriji in po pravilih ljudskega prava je morala se podvreči tisti politični vredbi, ki jo je ukazal novi vladar. Ko ste nemška in ogerska dežela po smrti skupnega kralja Ludovika prostovoljno prišli pod habsburško dinastijo, jima je moral Ferdinand I. priseči na njune ustave, ki se morejo predrugačiti le s pritrjenjem njunih postavnih zastopnikov, to je, njunih deželnih zborov. V Galiciji to ni mogoče, in že zato ne, ker ta dežela, sama po sebi en kos večje države, nima deželnih zastopnikov v smislu pemske in ogerske dežele. Pemska dežela ima pravico zahtevati svoje pravo, Galicija more prositi le koncesij; pemska noče od dunajskega zbora nič, ker jej nič darovati ne more, gališka pa se zmirom suče okoli dunajskega zbora, nadjaje se, da jej Nemci „milostljivo“ darujejo posebne pravice in da potem oni v zvezi z Nemci postavijo diktirajo vsem drugim deželam, razen Ogorske, ki se je izpulila iz oblasti nemške, čeravno jo je dolgo Schmerlingova vlada trdo priklenjeno držala.

Mi Galiciji privoščimo obširno avtonomijo, in sicer tisto avtonomijo, kakor vsem drugim deželam v habsburški monarhiji, al protestovati moramo zoper to, da se Galiciji le za drobtino več dá kakor vsaki drugi deželi. Zato morajo naši poslanci odločno zoper gališke privilegije se vstopiti, kajti čas privilegij je pri kraju, kar denarni in krvini davek vse dežele enako odrajujejo. — Zakaj neki pa so dosihmal Nemci toliko srca imeli za Poljake, da jim je štajarski Rechbauer že davno hotel posebno pogačo peči? Vzrok te srčne ljubezni vé ves svét: Poljaki se ne védejo za Slovane; oni so le Poljaci in družega ne, in kakor Nemci hočejo gospodovati drugim narodom, tako Poljaci v lastni deželi gospodujejo Rusinom. V vse to so tako zagrizeni, da tudi pravični dr. Smolka ne more predreti s poštenimi svojimi namerami.

Mitologične preiskave.

Primula veris.

Spisal Davorin Trstenjak.

(Dalje.)

Drugo imé, ktero ima trobentica, se glasi: brkončica, toraj po: brkoncu. Brkonec je mogel biti nekdanj nekakošen bog. Sicer so se bogovi groma in letnega močnega solnca predstavljali z brki, in v Vedah stoji, da Indra svojo brado strese, kedar dež polije, in nordiški Thôrr se veli: Raudskeggjadr, rdečobradat mož, vendar Brkon, Berkonec še dopušča drugo razlago. Korenika sansk. bhrâç, bhrêç pomenja: lucere, splendere, litovsk. breksti, iz te je po izmeni glasnika r z glasnikom l česk. blk fulgor, srbski buknuti, excandescere, auflodern, buklanje ardor, bukinja, ogenj, buktjeti, lodern, bukara, ogenj, okoli kterege se zbirajo dekleta v Srijemu. Trobentica se svojimi sinonimi: Jagolnica, Ragušica, Berkončica bi nam bila tedaj ohranila trojico imen mitičnih Jagola-Jagolnika, Raguša in Brkonca, in ta so nosila ali božanstva bliska ali pa solnca. Imena osebna staroslovanska: Jaga, Jagailo, Jagla, Jaglika, Jagič, Jagolče, Jaguša, dalje še živih rodbin v celjski okolici: Jagolnjak, dalje: Raguilo, Ragor, Ragoršek, Regoršek v celjskem okrožji, Brkon, Brkonec tudi v tem okolišču, so toraj še žive priče za bitje takošnih nekdanjih mitičnih bitij.

Grimm in drugi so iz imen rastlin, cvetic in dreves odkrili marsiktero starogermansko mitično podobo, tudi še v slovenskih imenih rastlin pozvanjajo stara božan-